

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MÉGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többszöri hirtet-
ésnél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az üzleti pangás főoka.

a századunk folyó évtizedét joggal nevezik aláírási ívek korszakának: akkor az év első hónapja méltán jellemezhető a számla irodalom évadjának. Ritka boldog ember, a kiről e hó folytatában itt, meg amott, meg ne emlékezzenek s egy szerény b. u. k. kíséretében hátralékos tartozásai törlesztésére nem serkentenek. — Ezennel nem az adósság csinálásról, mint divatról, hanem a hitelezési mániáról akarunk értekezni.

Tény, hogy az üzlet-világot a roppant verseny kinalat, ugyszólván rákényszeríti arra, hogy árucikkeit hozomra kiadogossa. A meny nyiban tehát a könyvre vagy felíromra dolgozós kikerülhetlen, annyiban üzletileg helyes és indokolt.

Csak hogy sokan a mi iparosaink és kereskedőink közül a hitelezést túlzásig viszik és a forgalom nagyobbítása miatt önkárukra mérték-telenül folytatják. Mert folytonosan azon téves alap gondolatból indulnak ki, hogy ha az illetőnek ők nem hiteleznek, majd hitelez más. — Hadd hitelezzen! okos ember nem bánhatja sem azt, hogy egy nem fizető vevőjét elveszti; sem azt, hogy ezen rossz vevő másnál folytatja az adósság csinálást. Számos példából tudjuk, hogy igen csekély jövedelmű embernek 2—3 száz frtra hiteleznek egyes szabók. Ugyanis azon téves felfogásból indulnak ki, hogy az illetők jövedelmeik szaporodtával majd egyszer törlesztik könnyelmű költségeiket. Ebben azonban rendszerint csalódnak; mert a jobb állással nagyobb igények járván, az adósnak pénzügyi viszonyai aránylag később is ugyanazok maradnak. Külömben is tapasztalati tény, hogy az adósság csinálást száz eset közül nyolcvanban a túlterjedési viszketet, a könnyelműség és a rossz beosztás provokálja; ezen bűnök pedig rendszerint az állással együtt nőnek. Példa erre az a köztudomású tény, hogy nem a meg nem élhetőség szegény, hanem az ennél jobb viszonyok között levő osztály csinálja a legtöbb adósságot.

Fűszeres boltok, élelmészeti cikkekkel, ruhá-neművel és fényűzési tárgyakkal kereskedők számlakönyvébe vetett egyetlen pillantás, rögtön elárulja, hogy az üzlet-világ mennyire szenved és károsodik a sok potomra költséző vevőnek, sokszor számításszerűleg folytatott könnyelműsége miatt.

Pedig nézetünk szerint ezen veszteségekre az üzleti világ utalva és kárhoztatva nincsen. Persze nagy baj az, hogy a legtöbb helyen az illető árusok között semmiféle érekközösség nincsen.

Például itt van mindjárt Zombor városa ezernél jóval nagyobb számú iparosával és kereskedőivel, anélkül, hogy őket érdekeik összhangzó képviselésére szerves társulattá alakulva láthatnók. Így aztán az is lehetetlen, hogy leg-nagyobb ellenségeikkel, az adósság csinálók-kal szemben egységes haditervet folytathatnának.

Azonban ezen roppant nagy és teljesen semmivel nem pótolható hiány dacára sokan és nagyot segíthetnének magukon, ha elég okosak volnának, mindenkinek hitelét az ő hitel-képességéhez arányosítani. Ezt azonban egyáltalán nem teszik. Az adósság csináló aránylag sehol sem több, az adósságért beperelt fél sehol sem kevesebb, mint éppen minálunk.

Előkelő ügyvédektől hallottuk, hogy az iparos és kereskedő nem mer a legkönnyelműbb pufralevő ellen fellépni, csak azért, mert fél, hogy elveszti; vagy, mert egyre reménykedik, hogy majd fizet. Ezen naiv gondolkodás okozta, hogy városunkban néhány év alatt három szabó-üzlet teljesen tönkrement, holott kint-levő adósságaikból virágzó boltot lehetne nyitni. Minthogy azonban akkor, mikor a kisebb ösz-

szeg adósaikon még megvehető lett volna, perelni elmulasztottak; most már azok részint behajthatlanok, részint más okokból nem keres-hetők. Az adósság-csináló vagy meghal, vagy elveszti hivatalát, vagy máskep tönkre megy, vagy elzúllik, vagy végre úgy játssza ki hitelezőit, hogy ismeretes művészi fogással a saját javára foglaltatja le a saját illetveit.

Ilyen és más hasonló fogások következtében ezer és ezer forint vesz el egy városban évenként, minek aztán a szédelgők jót nevetnek, a becsületes fizetők pedig annyiban vallják kárát, hogy a megkárosult árus rajtok kény-telen néhány százalékkal többet venni.

Mindezekből az az üdvösséges tanulság, hogy nem kell mindenféle embernek, csak azért, mert ur vagy urhatnám, korlátlan hitelt nyitni, hanem időről-időre fizetési terminust szabni és ha azt be nem tartja, kéréllhetlenül bepörölni. Ha ezt tudni és érezni fogják az illetők, bizonyára sokkal óvatosabbak lesznek és nem nyújtózkodnak túl a takarón.

A mi azt illeti, hogy ezáltal sok régi vevőjüket elvesztik: gondolják meg először, hogy nem fizető vevőket veszíteni tiszta haszon; másodsor, hogy ez a hullámszabályozza és ki-egyenlíti magamagát. Mert a mennyi egyik üzletből a pontos behajtás miatt eltávozik, a másiktól a miatt ugyanannyi jön is körülbelül hozzája.

Mindenesetre a legrealisabb kúra volna azonban általános üzlet vagy ipartársulatok terem-tése, azokban hitel-nyilvántartási könyvek megfektetése, és a többség által kötelezőnek ki-mondandó egyöntetű eljárás.

A csajkások árterületéről.

Titelből írják: A felső Tiszánál, a hol a szabá-lyozó társulatok működnek, hogy a földeket az ár-íz ellen gondos munkálatokkal óvják, a kormány támoga-tásával minden lehető megtörténik; ez gazdag kár-pótlást keresi és találja abban, hogy a töltéses ter-ületek a kultúrának megmenetnek és mivelés alá megnyeretnek, s így azoknak birtokosai, nemesak a normalis telek adót, hanem jövedelmi adót is fizetni képesek. Megfordítva áll ez a dolog a Tiszának leg-fontosabb pontján, ott, a hol ez a Dunába ömlik, vagyis a Csurogh és Titel közötti területen. Ezen vi-dék, mely előbb es. k. kincstári tulajdon volt és mint osztrák provincia az ugynevezett titeli zászló-aljat képezte, mintegy 40000 katasztrális holdnyi ár-terület volt, melyet a szerb lakosság holdankénti 50 kr. bérért legelőül használt. König ezredes, most al-tábornagy, ezen földeknek Csuroghról Titelig és Kov-tilról Ujvidék alá a Dunáig tervezett töltésével a lakosság nagy előnyököt akart szerezni, a hadi-kincstárnak 800000 frtnyi összeget biztosítani és e földeknek feljavításával a jövedelmi és telekadókat állandósítani. Evégre Képesy akkori m. k. mérnök-vel töltés-tervezetet készített, melyet az akkori kormány jóváhagyott, és melyért a nevezett mérnök megdícséresben részesült. A 40000 holdnyi terület, holdankint 10 évi egyenlő részletben fizetendő 20 frtért, a körül fekvő 14 községnek oly feltétellel adatott el, hogy kötelezték magukat a szükséges 400000 köb-ölnyi töltés munkát vagy maguk előállítani, vagy a saját költségükre előállítani. A községek e munkát nem akarták maguk végezni, hanem ajánlati hirdet-ményt irtak ki. A sok pályázó közül a kincstárnak és községeknek elegendő biztosítékot a szolid kivitelt íránt csak az angol bank vezetése alatt álló vállal-kozó társulat biztosított. Ugyanis a községeknek nem volt készpénzük s így a 800000 frtra előírányzott munkálatért kárpótlásul a földek egyrészenek bizo-nyos számu évekkig a társulat javára való átengedése szolgálódot. A tárgyalások Wagner tábornok elnök-lete alatt az érdekeltég jogi tanácsosának, Miletics Szvetozárnak közbejöttével folytak és ugy véglegz-ettek, hogy a társulat a földek felénk 20 évre szóló bérlete fejében elvállalta a földmunkákat.

A consortium azon jó hiszemben, hogy a tölté-sek terve, melyért szerzőjük az osztrák miniszterium-tól dícséretet nyert, helyes és tökéletes, a terrajzo-mát nem vizsgálhatta felül és hozzáfogott a munkához. De alig lett egy tiszai öbölzet kész, midőn normalis áradás állott be és a tervezeten oly sokféle hiány mutatkozott, hogy ugy az építő társulat, mint az ér-dekeltség rendkívüli károkat szenvedtek. Évenként tetemes kiadások kelletek a töltések fentartására, hogy azok az átszakadástól megmentessenek; ugy hogy e községek, melyek a töltés előtt meglehetősen jómóduak voltak, ugy elszegényedtek, hogy sem a kincstárnak a 80000 frtos évi vételár-részletet nem fizethették,

sem a fentartáshoz a reájuk eső részlettel járulni ké-pések nem voltak. Most midőn ez a vidék Szt.-István koronája alá bekebelezetett és a 14 község ezen át-alakulásához a viszonyoknak saját helyzete javulása íránt nagy reményeket fűzött, a magyar kormány-nak az a 800000 frtos követelés mint aktív vagyon szá-míttatott be. 1876-ban beállottak a nagy árvizek és az ottani összes tiszai töltések, csekély méreteik miatt mind beszakadtak. Ezóta ezek a tiszai töltések helyre nem állítottak, a földek, melyeket művelés alá kellett volna venni, évenként elárasztvák, mert az elszegénye-dett községek a töltéseket helyre állítani nem bírják; a magyar pénzügyi kincstár sem vételár részletet sem jövedelmi adót utánok nem kap s így évenként nagy összeget veszít.

Az egész szabályozás egymásutánjára nézve leg-előbb Paleocapa, újabb időben a külföldi szakértők oda nyilatkoztak, hogy Titeltől vagyis a Tisza tor-kolatától, kell fölfelé ármentesíteni; most pedig egyre a folyó felső részén szabályoznak, torkolatánál azonban semmi sem történik, de nem is történhetik addig, míg az ügyet a kormány nem veszi kezébe. Már sok év óta működik ott egy kormánybiztos és így könnyű ezt a kuszált ügyet, mely a kormány-nak, a közsé-geknek, a társulatnak egyaránt nagy károkat okoz, rendbehozni az által, hogy a községeknek megfelelő költsön felvétele engedélyeztetnék s annak törleszté-sére alkalm nyujtánék; ami vesélytelenül törté-nhetnék, mert a töltésekkel biztosított földeket bácskai és bánati lakosok magas áron bérelnek ki. De hát mind-ezekhez végre valahára erőlyes kezdemény volna szük-séges, hogy ez a nagy 40000 holdas jó földü terület termékennyé és gyümölcsözővé tétessék és az éreket 35000 szerb ajku lakos jóléte biztosítsassék. Ezen felül a Formány, ottani hátralékos követeléseit illetőleg, a kamatok és törlesztés pontossága íránt már azért is nyugodtabb lehetne, mert a községek már évek előtt rétkormányzó bizottságot szerveztek, mely ezen földe-ket évenként árverés útján bérbe adja és a befolyt pénzt kizárólag e földek céljaira használja fel a kor-mánybiztos felügyelete alatt.

Hirek.

Főispán ur ömeltósága Budapestről hazaérkezett. Kiallítás értesítő. A zombori kiállítási ke-rület helyi bizottságai és községi megbizottai, kik a mai postával veszik az »Eljárásí Ügyrend« és a »Felhívás« példányait, hogy azok érte-lmében mielőbb eljárni sziveskedjenek, és mű-ködésök eredményéről alulírtat értesíteni ke-gyeskedjenek, hogy az e hó végén tartandó központi bizottsági ülésen a szükséges előter-jesztéseket megtehesse. Zombor 1884. jan. 14-én dr. Margalits Ede. kiállítási titkár.

Az újvidéki szerb nőegylet ez év augusztus ha-vában Ujvidéken a szerb nép és műipar tárgyaiból női kézműipar kiállítást szándékozik rendezni, a melyen a délmagyarországi, horvát-szlavonországi és boszniai női kézműipar lesz közszemlére kitéve. E tekintetből a rendező újvidéki szerb nőegylet Varasdanin Arkád polgári leányiskolai igazgatót Zomborba küldötte dr. Margalits Ede nőegyleti titkárhoz, a ki a mult nyá-ron rendezett és minden tekintetben fényesen sikerült »Bácsme gyei női kézműipar kiállítás« titkára és lelke volt, hogy az egész eljárásra nézve töle a szükséges felvilágosításokat kikérje. Mondanunk sem kell, hogy dr. Margalits Ede a kérelmet a legnagyobb készség-gel teljesítette.

A zsidó-keresztény házassági törvény elvetése alkalmából megyénk községei közül Kerynya 140, Petrovosszelló 340, Földvár 100, Kunbaja 140, Csurogh 60, Sztanisics 140, Ó-Becse 278, Mateovics 12 előljá-rója a község nevében, Moholy 138, Kis-Hegyes 117, Bukin 3000, Ó-Morovica 40, Ó Szivac 138, Mélykut 211, Bács 4000 aláírással szavaztak bizalmat a fören-diháznak.

Pacséron Kovács Sándor ottani aljegyzőnek jegy-zővé való egyhangu megválasztása, miután a szerb nyelvűből is tett képesítő vizsgálatot, bizonyosra vehető.

Milutinovics Szvetozár, volt bajai tvszéki elnök-nek jelenleg kuriai bírónak, városunkban és megyénk-ben is előnyösen ismert leányát, a bájós Danica kis-asszonyt, eljegyezte Szerényi Kázmér, upesti gyógy-szertáros.

A helybeli segélyegylet mérlege 105411 frt 32 kr. forgalmat mutat; az 1883. évi nyereség 5573 frt 50 kr. Uj aláírások a szolgálal még folyton eszkö-zölhetők az egylet irodájában. Nem győzzük ezen hasz-nos egyletet a szerényebb jövedelmű s takarékos haj-lamu osztályoknak eléggé ajánlani.

Curiosum. Három uri ember, szombaton délután átrándult Apatinba, hogy a ködizás néven ismert szép esti pírt a másik oldalról megtekinthessék; nem lévén meglegedve azzal, hogy csak Zombor felől láthassák. Ujvidékről Schwell István, Kohn Károly ügyvéd segédje, január 1-én nyomtalanul eltűnt.

Szabadkán helyettes polgármesterül Pertich Mi-hály főkapitány választott meg.

Szabadka város főispánja a megürült adótsíti állásra Balog Károlyt, az irnokira Horváth Ödönt nevezte ki helyettesekül.

Szemző Gyula és Millassevics János, színházi igazgatósági tagok, ma hétfőn átrándultak Bajára, hogy az ottani színházi bizottsággal és színügybaráttal értekezzenek az iránt: miképen lehetne a jövő őszi színi évadra Zombor és Baja városának együttesen szereznie oly színtársulatot, mely míg egyrészt az igényeket mindkét helyen kielégítené, addig másrészt pénzügyi szempontokból a színészekre és közönségre egyaránt előnyösnek ígérkezne.

Hymen Szabadkán Kovacsics Ágoston birtokos kedves leányát, Emmát eljegyezte Kiszfaludi Lipthay Guidó es. k. tiz huszárezredbeli hadnagy.

Bajan Szűcs Ödön, a Fehér Miklós féle budapesti gépgyár képviselője, eljegyezte Fried Paula kisasszonyt.

A hódásági járásbírósághoz irnokot keresnek. Szabadkán Jóó Ödön birtokos eltűnt.

Ujvidéken a gőzmalom részvény-társulat gázvilágítási készülékén most folyik a munka.

Sztrilich Zsigmond kereskedő, 50 frt adomány-nal a zombori kaszinó-egyleti dalárda tizenharmadik alapító tagja lett.

A zombori polgári kaszinó-egylet tisztújító közgyűlését e hó 20-án, vasárnap, délelőtt fél tíz órakor tartja meg.

A zombori olvasókör tisztújító közgyűlésén megválasztott tisztok névsora: Elnök: Mártonfy Károly. Igazgató: Tárczay Mór. Jegyző: Városv Tivadar. Ügyész: Kozma László. Pénztárnok: Tápay István. Választmányi tagok: Sándor Béla, Fejér Gyula, Spitzer Mór, Gottlieb Márton, Radits György, Szemző Gyula, Zakó Péter, Dr. Sztojkovics Péter.

Városy Gyula, Hoffmann Károly, Fuch József, Venetianer Sándor megyénkbeli lelkészek, védőkötelezettségük kiteltével a honvédség kötelékéből kiléptek.

Árverés lesz Ujvidéken február hó 17-én Christics Illés 8314 frta becsült ingatlanai felett.

Meghívó. A szabadkai ügyvédi kamara választmányának — mely áll az elnökből, elnöki helyettesből, titkárból, pénztárnokból, ügyész, 8 választmányi tag és 4 póttagból — megválasztása végett a f. évi december hó 22. napjára kitűzött közgyűlés azon okból hiúsult meg, mert az egybegyűlt tagok s a beérkezett szavazatlapok összege nem tette ki az 1874. évi 34. t. c. 23. § a értelmében a választás érvényességéhez megkívántató számot, miért is a választás megejtésére újonnan az 1884. január hó 27. napjának d. e. 10 óráját Szabadkára a szabadkai takarékpénztár palotájában midőn kitűzöm, a kamara tagjait e határnapról azzal értesitem, hogy a választmány megalakítása e második közgyűlés alkalmával viszonylagos szótöbbséggel feltétlenül meg fog történni: figyelmeztetem egyidejűleg a kamarának Szabadkán nem lakó tagjait arra, hogy szavazójegyeiket saját pecsétjükkel ellátva és kivülről neveiket ráírva, hozzám, vagy a választmányra címezve beküldhetik. Szabadkán, 1883. december 23. Dr. Guln György, a szabadkai ügyvédi kamara e. i. elnöke.

A „Zentavidéki takarékpénztár” részvénytársaságának 1883. évi torgalmi kimutatása a II-ik üzlet-évről, 1883. évi január—decemberben összes bevétel 2.403,606 frt 84 kr., összes kiadás 2.395,277 frt 69 kr. 1883. évi december hó 31-én pénzmaradvány 8,329 frt 15 kr. 1883. évi január—decemberben összes forgalom 4.807,213 frt 68 kr.

Pacsér községe évenként két országos vásár tartatás engedélyéért folyamodott a belügyminiszterhez.

A bajai postarablasi merénylőnél megsebesült Hochwarter csendőr állapota súlyos ugyan, de nem életveszélyes. Balszemét azonban, melybe négy szem sörét fúródott, valószínűleg el fogja veszíteni. A csendőrt összesen 45 szem 10 es számú sörét találta. Ezek közül arcába 37, balkezébe 5, jobb kezébe 3 szem fúródott. A rablók első lövésére a csendőr kálapja leesett fejéről, — ez a lövés azonban csak a kálap tollbokrétáját szakgatta össze. A tettesek eddig a legszigorúbb nyomozás mellett sem voltak kideríthetők.

Egy érdekes köszönetnyilvánítás. Azok közt, kik a főrendiháznak és különösen Haynald bíbornokérseknek köszönetet szavaztak a zsidók és keresztények közt kötetlen házasságról szóló törvényjavaslat elvetéseért, Hirsch M. prágai főrabbi levele külön említést érdemel. A zsidó főpap épp oly veszedelmesnek tartja e javaslatot, mint a magyar cath. clerus.

Szabadka sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben levő 720 frt fizetéssel egybekötött közgyámi, — továbbá: 720 frt fizetéssel egybekötött adókövető tiszti és végre: 450 frt fizetéssel egybekötött II-od oszt. irnoki állomás betöltése végett 1884. évi január hó 20-ig nyilvános pályázat nyitattott. A pályázati kérvények Jankovics Aurel Szabadka város főispánjához címezve Baján nyújtandók be. Az üresedésben levő állások szabályszerű nyugdíj jogosultsággal vannak egybekötve. A folyamodványok felszerelendők: életkor, elméleti és gyakorlati képességet igazoló okmányokkal.

A zombori kir. jószágigazgató, Babic István in gyenes gyakornokot díjnokká nevezte ki.

Uj-Sóóvé ref. egyháztanácsa Venetianer Sándor lelkész ajánlatára Szász Károly püspökjelöltre adott szavazatukat.

Az Ausztriába vagy máshova külföldre szóló, vagy onnan ide érkezett csomagok föl nem vétetnek, illetőleg ki nem adnak a postán, míg a feladó vagy a címzett az áruforgalmi statisztikáról szóló, 1881. XIII. t. cikk értelmében kívánt nyilatkozatot, melynek úrlapjai a postahivatalnál kaphatók, ki nem tölti. Mit is a közönségnek tájékoztására ezennel tudomására hozunk.

A vallás- és közoktatásiügyi miniszter, Balla Pál ujvidéki ügyvédnek, azon nemes tettéért, hogy az ujvidéki kir. kath. főgymnasiumot a „magyar földrajzi társaság” és a „magyarhon földtani társulat” alapító tagjai közé 100—100 frtos adományával alapító tagul bejegyeztette, elismerő köszönetét nyilvánította.

Vaskúton f. hó 9-én tartották meg a volt I. felső járási községi jegyzői értekezletüket, melyen egyhangulag elhatározták azt, hogy e járás volt községei e hó 16-án fognak testületileg búcsút venni, feledhet-

len emlékü szolgálóiktól, Késmárky Béla és Kósa János uraktól; az e járás uj községei pedig e hó 21-én fognak testületileg — a megmaradtakkal egyetemben — tisztelegni érdemteljes uj szolgálóiknál, Latino vits Gyula és Szeultéy László tb. szolgálói uraknál, mely tisztelegést — mint halljuk — a „Bárány”-hoz címzett vendéglő dísztermében banquette követi, mely alkalommal rezes képi felebarátaink, a híres bajai cigányok, is ott lesznek.

A „Bajai Közlöny” sajtópere. A „Bajai Közlöny” f. évi májns 24-iki megjelent számának „Nyiltter” rovatában Kigerl János aláírással közlemény jelent meg, mely a legképtelenebb vádakkal illeti Olay Lajos orsz. képviselőt. Felsorol a cikk néhány büntényt, melyek miatt állítólag fenytő vizsgálat tétetett folyamatba Olay ellen. A közleményben foglalt becsületesítés és rágalmasz megfontolása miatt Olay Lajos képviselő sajtóperit indított a cikk szerzője Kigerl János ellen. Az esküdtzéki tárgyaláson a bíróság tagjai voltak Kriszt János elnök, Papp József és Brinkmann szavazó bírák.

A felek személyesen jelentek meg. Panaszos képviselőtében Komjáthy Béla ügyvéd is jelen van.

Az általános kérdéseket a vádolt előadja, hogy bajai születésű, 37 éves, földbirtokos.

Ezután felolvasták a vádlevelet s az incriminált közlemény bevezető részét, mire vádolt kijelenti, hogy elvállalja a felelősséget. Komjáthy Béla védő megjegyzi, hogy a panaszos korlátlan bizonyítást engedett a vádoltnak. Továbbá kéri konstatálni, hogy az Olay ellen folyamatban volt közleményben említett vizsgálati ügyek részint mint bünyítő eljárásra alkalmatlanok, félretétettek, részint még az előnyomozat stádiumában beszűntettek. Az ügyvédi kamara pedig kimondotta, hogy azokból Olay ellen a tisztesség-telenségnek még látszata sem állapítható meg. Kéri felolvasni Baja város tanácsának bizonyítványát, melyben az mondatik, hogy Olay Lajos, mint városi ügyész, becsületesége által érdemeket szerzett a várossal szemben.

Az elnök mindezeket a hozzá betérjesztett hivatalos iratokból konstatálja.

Ezután kihallgatták a panaszos által hivatkozott tanukat. Osztrovsky József legf. ítélőszéki bíró isméri panaszost abból az alkalomból, hogy az ellene folyamatban volt bünyügyekben előadó volt. Az iratokban oly pontot, mely homályt vetne Olay jellemére, ő ilyent nem talált.

Gál Péter ügyvéd és Milassevics Márton kir. közjegyző, továbbá Latinovics Vince földbírókos Baján becsületes, derek embernek ismerik Olayt.

Szakáll Vidor kir. ügyész azt vallja, hogy a feljelentések Olay ellen nagyobbára rábeszélés folytán indítottak. Sőt voltak, a kik ellene, midőn Olay vizsgálat alá nem helyezte, panaszt emeltek az igazságügyminiszternél. Mocsary Lajos orsz. képviselő azt vallja, hogy az incriminált közlemény neki s még többeknek is megküldetett. Skossa Dezső ügyvéd Siklóson és Vágó Lajos lelkész azt bizonyítja, hogy a közleményt Olay választókerületében kiosztották. A többi beidézett tanuk kihallgatásától a felek elállván, a bizonyítási eljárás befejeztetik. Komjáthy Béla vádbeszédében azt mondja, hogy soha igazabb ügynek nem volt képviselője. Mikor a közlemény megjelent, ő is megkapta azt; mire kijelentette a függetlenségi körben, hogy ha a vádak közül csak egy is igaz, Olay Lajos többé a körnek tagja nem lehet. Olay azonban még teljesen nem tisztázta magát, sem a képviselőházban, sem a körben meg nem jelent. Midőn a panaszos őt bizta meg a képviselővel, azt mondá, hogy csak akkor vállalja el azt, ha meggyőződik, hogy a vádak rágalmasz. S erről meg is győződött, valamint meggyőződött arról is, hogy nem a vádolt írta a közleményt, hanem egy klikk, mely Olay megrontására tört. Kéri a „bűnös” kimondását.

Vádolt Kigerl János kijelenti, hogy miután meggyőződött, hogy a közleményben foglalt vádak akként fejeztettek be, hogy azok Olay Lajos jellemére árnyat sem vetettek, sajnálja a történetet s kéri a panaszost, hogy álljon el a panasztól, mire Komjáthy Béla fele nevében eláll a panasztól.

Olay Lajos kijelenti, hogy védője akarata előtt ő is meghajlik.

A törvényszék ezután visszavonul s tanácskozás után kihirdeti az ítéletet, melyszerint a jelen ügyben a panasz visszavonása folytán az eljárás beszüntetetik s vádolt összesen 540 frt 6 kr költség megfizetésében marasztaltatik.

O-Kanizsai hírek. L. M. rőtőskereskedését midőn e hó 9-én segédei kinyitják, rémulve látják, hogy a bolt telve van fojtó füsttel. Az ok után kutatva észreveszik, hogy az irasztal teljesen leégve izzó parázs. A tűz nagyságáról fogalmat nyújt az, hogy az asztal fölájában elhelyezett 25—40 frtnyi ércpénznek hason fele alakatlan tömeggé olvadt össze. E nagy szerencsével végződő szerencsétlenség, ha a tűz levegőt kaphat, balul íthet ki a szomszédok és a városra, azonban az említettek és a portékkák megfüstölődésén kívül más baj nem történt. — A szerb ifjuság dalárdát alakított s e hó 26-án tartja első dalestélyét, melynek tiszta jövedelmét jótékony célra fordítja. Üdvözljük őket. Tanulhatna tőlük a magyar ifjuság. — A községi halászlai jog bérlőjének ugyancsak szigorú rendelethez kell magát tartania: többek közt, idegennek halat eladni nem szabad, a hal kilójának a marhahus áránál többnek nem szabad lenni. Lesz-e a ki ellenőrizi? — A vadászat bérlője társakat keres a megnyúltalanított tér bérlétének fizetéséhez. Pár hó múlva köszönt csak be a tavasz, a midőn a fürjek is visszatérnek távoli utjukból mezőnkre, hogy a fürjekasok pusztítóinak kellemes szórakozást, a vadász-nak boszuságot okozzanak. A vadászati törvényeknek oly §§-ai is vannak, melyek a foglyok és fürjek hálól való elfogására pénzbírságot szab. Helyén volna alkalmazásuk. Szegény fürjekasok százan menekülnének meg a biztos haláltól. — Az izraelita nőegylet e hó 12-én tartja meg segélyezési alapja gyarapítása javára táncestélyét. A községi kóroda javára pedig e hó 19-én tartatik meg. Az olvasókör könyvtára gyarapítására Szilveszter napján tartott táncgal egybekötött zeneestélyt. A rendező urat méltán megilleti a dicséret hogy O-Kanizsa összes intelligenciáját össze-

préselte egy szűk szobában, s bár 14 forintot fizetett a kör, még arról sem lett gondoskodva, hogy a téli felső ruhákat letehetjük, sem arról, hogy megkíméltesék a közönség nem dohányzó része a küönféle kapadobány illatától. Csak annyit említünk meg, hogy a közönség szívesen hallgatta Keresztessy Ilka és Mózer Irma kisasszonyok fűlbemáso zongorajátékát.

Ujvidéken a napokban vadász-egylet alakult, melynek célja: nagyobb vadászterületek bérlése a vadászat és vadtenyésztés ésszerű üzése végett, valamint az országos vadásztörvény pontos végrehajtásának ellenőrzése az orvvadászok ellenében. Elnöknek Bárits Szvetozár, honvédezerede, vadászati igazgatónak Bubenik Nándor, jegyzőnek pedig Szalay Lajos választott meg. Az alakuló gyűlést által megállapított alapszabályok, megerősítés végett a kormányhoz küldettek.

Bajan az uj kaszinó elnökévé a tisztújító közgyűlés alkalmával közfelkiáltással Jankovitch Aurel, alelnökévé Szutrély Lipót választattak meg. — A kereskedelmi csarnok elnöke újra Weidinger Salomon lett. — A polg. olvasó egyletben a választások eredménye a következő: elnök id. Petrovácz István, alelnök id. Müller János, pénztárnok Drescher Lajos, jegyző Veisz Nándor, főkönyvtárnok Kazal János, könyvtárnok Vida Dániel, ügyész Drescher Rezső.

Knoreck Sándor zentai segéd posta-tiszt eljegyezte Apatinból Payerle Ignác kedves leányát Teréz kisasszonyt.

A polgári kaszinó-egylet szombati dal-és táncestélye kedélyesség és fesztelenség dolgában igen sikerült mulatság volt. Ebben főerdelem van Schmausz Endre alispánnak, az egylet derék elnökének, ki táncban, jó kedvben a legjobb példával járt elő. Ő és az előkelő osztályból jelenvoltak gyakorlatilag megmutatták, hogy „ur” és „polgár” nagyon szépen elmulathatnak egymás mellett. Csak azt sajnáljuk, hogy a polgári kaszinó egylet tagjai közül annyian elmaradtak. A nők megint kisebbségben voltak, mi azt jelenti, hogy nagyon sokat táncoltak. A jelenvoltak közül tudósítunk a következőket jegyezte fel: Baumann Nándorné, Dobák Béláné, Hrabovszkyné, Karvázy Domonkosné, Koczárné, Kohut Henrikné, Marschan Józsefné, dr. Pavlovits Simonné, Tripolszky Gyuláné, Bieber Gizella, Bielitzky Irma, Czifrusz Margit, Darázs Mariska, Falcione Milla, Frey Jozeta, Gertinger Örszike Hameder Vilma, Heindhofer Emma, Hruly Lili, Kaufmann Juliska, Keck Emma, Mihályi Bella, Ormay Ilona, Payerle Flóra (Bukinból), Pekár Paulina, Stainer Berta, Stipl Riza, Sztrilich Mariska, Thim Anna, Thum Julesa, Tripolszky Örszike, Werner Rózsa és Zombory Mariska. Az első négyest épen 30 pár táncolta. A mulatság hajnal 4 órakor ért véget. Dicsérettel kell megemlékeznünk a ritka jó étkekről és italokról, melyeket Hanzmann Ignác, az „Elefánt” jöhírü vendéglő-e szolgáltatott ki. A szolgáltatás udvarias és pontos volt. Mindezt ritkán lehet elmondanunk. A bruttó bevétel, mint halljuk, 215 frt.

Pályázat van hirdetve a kis-kéri postamesteri állásra, mellyel 150 frt fizetés és 40 frt iroda-átalány jár. Határidő 1884. január 25-e.

Topolyán Rosenfeld Antal ellen nyitott csőd beszüntetett.

Hódásághon f. hó 10-én Vissy József szolgabíró ur tiszteletere nagy bankett rendeztetett, melyen 100-nál több személy vett részt. Mondani sem kell, hogy az alkalmi felköszöntőkkel ugyancsak kijutott.

A tinójarasi pusztá berbeadása. A vallás-alap tulajdonához tartozó s Bács-megyében fekvő tinójarasi pusztának 1885. év őszétől kezdődő új bérlete iránt mult hó 10-én a cultuszminiszterium kebelében zárt ajánlatu tárgyalás tartott. Alkalmunk van annak eredményét a következőkben közölni. Az I-ös és II-ik bérlőtelepre Kiss Ferenc és Kovács Sándor mélykúti gazdák, mint legtöbbet ígérők ajánlata fogadtattott el. A III-ik bérlészetlet Kohn Lipót régi bérlő, mint legtöbbet ígérő nyerte el. Az V-ik bérlőtelepre Weidinger Salomon és Milkó Vilmos bajai lakosoknak, mint legmagasb ajánlatot tevőknek engedtetett át. A IV-ik és VI-ik bérlőtelepre beérkezett legmagasb ajánlatok, melyek összege 40.757 frt 93¹/₂ krt tesz, nem vették tekintetbe és e két bérlőtelep 33000 frtért Kohn Lipót-nak mint régi bérlőnek adatott ki. A 9374 56 cat. hold terjedelemmel bíró mind a hat bérlőtelep összes évi bére 120.204 frtót tesz és így egy cat. holdra 12 frt 82 c. bére esik. A bérlők, egyéb kötelezettségeiken felül, 423 holdnyi homokterületet befásítani tartoznak. A jelenlegi bérlők, kik közül Kohn Lipót az I., II., III. és IV-ik telepet bírja, a fenálló szerződés szerint 85.202 frt 1 krt fizet.

Pályázat. A szegedi pénzügyigazgatóság kerületében egyik illetékkiszabási hivatalnál egy II-od oszt. pénzügyi fogalmazói állás betöltendő.

Az uj-szivaci kisededővő egyesület az 1883⁴ évre a cultuszminiszteriumtól 150 forintot, az országos kisededővő egyesülettől 100 frtot nyert kiadásának részben való tevedésére.

Ujvidéken, 1884. január 12-én.

A nemrég lefolyt események Szerbiában, az iteni sezb omladinistákat még mindig foglalkoztatják. U. i. a nazájukból (Szerbiából) száműzött felkelők egyesültek és programot adtak ki. Ezen program szerkesztésén dr. Polith és dr. Kosztics Lázár legtöbbet vettek részt. A program főpontja természetesen Milán király bukttatása és az Obrenovics családnak Szerbiából való kiűzetése.

E programot a „Zasztava” f. hó 6-án vezércikkben hozta, avval mutatván, mennyire osztja az insurgensek tendenciáit. Mintegy egy hónap lefolyta óta a „Zasztava” majdnem minden egyes számában a „szerbek egyesülését és Nikica király alá helyeztetését” hangoztatja. Már ez magában megérdemelné, hogy a kir. ügyészség őket egy kissé szemügyre venné.

A fentjelzett programot dr. Kosztics Lázár francia, dr. Polith Mihály pedig angol nyelvre fordította. Ujvidéken Dimitrievics Miklós nyomdájában nyomtatott. Ujvidéken van tehát a főtábor.

Néhány emigrans Karlovicán is tartózkodik, ezek éjjelenként bizonyos Radovanovicsnál összejönnek és tanakodnak.

Igy tehát az események igenis megérdemlik a figyelmet; közönyösség csak árthatna.

Tegnap egy belgrádi tanárral beszéltem, ki nekem a mostani helyzetet következőképp magyarázta: Milán király az utóbb választott Skupstinát f. hó 11-ére hívta be és ugyanaz nap egy ukázot kibocsátott, mely szerint a régi skupstinát feloszlatja és újabb választásokat elrendel. Az újabb skupstina választások f. é. február 18-án leendnek.

Az újonnan választandó skupstina azonnal választás után, de legkésőbb f. é. február 26-án fog egybegyűlni, miután a szerbiai pénzügyi viszonyok igen ziláltak és a költségvetés tárgyalását sürgetik.

A zavargások lenyomása által a radikálisok és azok híveinek száma igen megerőskedett és Milán király naponként hódolati feliratokat kap, miből következtetni, hogy az új választásoknál a kormánypart túlnyomó többséget fog nyerni.

Az új skupstina Nis városában fog egybehívni és soká gyűléseznél nem fog, de annál érdekesebb lesz, miután az egyes pártok (radikálisok, haladók stb.) mind lemondanak régi meggyőződésükről t. i. az Oroszország felé való koettitörzsről.

Az új skupstina élé Christics miniszterelnök a sajtó és az egyesületek korlátozását tárgyaló törvényjavaslatot fog terjeszteni.

Amennyiben az új skupstina a Christics miniszterium szelleme ellen dolgoznék, azonnal feloszlatni és ismét újabb választás fog kiírni.

A zajesári, knyazevaci és alekszináci kerületekben a kormány kipusztította a rendbontókat.

Érdekes per fog legott a belgrádi törvényszék előtt tárgyalni. A nemzeti szabadelvű párt vezetői, u. m. Ristić Jovan, Mibojković Radivoj és Wasiljevics Alimpie, a haladópárt közlönye a „Videlo” ellen az iránt emeltek panaszt, mivel fennevezett közlöny azon birt hozta, hogy a belgrádi orosz követ fennevezett panaszolókat felszólította volna, miszerint az állambéke ellen mitsem kezdjenek, hogy forralmi törekvéseiket fékessék, mert Oroszországban most szükséges a béke és Oroszország most a balkán félszigeten semmi zavarkat nem kíván. Nevezett urak becsületükben sértve érzik magukat, mert ezáltal forradalmistáknak tűnnek fel, a mik éppen nem akarnak lenni.

Az országgyűlési képviselőválasztások nem messze lévén, Ujvidéken történnék már előkészületek. A név nélküli (szabadkőműves?) párt Pulszkyt lépteti fel jelöltül. Pulszky személye vagy neve ellen kifogásunk nem lehet; de ha szabad, csak azt kérdeznék, hogy mi indíthatja a névtelen, vaktában dolgozó pártot arra, hogy egész idegen, viszonyainkat nem ismerő személyiséget akarnának felléptetni?

Volt-e még valaha, mióta Ujvidék fenáll, derekabb országgyűlési képviselőnk a jelenleginél? A ki Bende apát urat ismeri, az tudja is mily lelkesen karolja fel a város érdekeit minden alkalommal. Hány-szor szállott már sikkra érdekeink megóvása tekintetében, mennyit köszönhetünk neki, hány szegény áldja benne jötevőjét, — és most ellene lépnek fel?

Nem, ezt tennünk nem lehet, nem szabad. Saját becsületünk kívánja azt, hogy egy szívvel és lélekkel kiáltsuk, hogy: „Eljén Bende Imre országgyűlési képviselőnk!”

Reményem s tudom, hogy a névtelen párt e jelöltje, na a jelöltség elfogadására csakugyan volna bátorsága, úgy járna, mint a márciusi táblabíró Debrecenben.

Az országos iparkiallítás ujvidéki helyi bizottsága tegnapielőtt értekezletet tartott, melynek tárgyai felől legközelebb írni fogok.

A helybeli dalárda f. é. február 16-án színi előadással egybekötött dalestélyt fog tartani.

Kisvárosi élet Bácskában.

Van községünkben két kaszinó, meg egy polgári olvasókör. A gazdakört nem is említve, mely utóbbiban a község érdekli legfontosabb dolgok elbírálatnak, saját közlönyébe világga — illetve világosságra bocsátatnak.

A kaszinó tagjai a tulajdonképi arisztokracia, hivatalnok népség és a kereskedelmi osztályból kerülnek ki.

A népkör az előbbiekből is számítván néhány tagot, inkább az iparos osztály szórakozási helye.

A gazdakör végre a paraszti közönség úri és paraszti osztályát látja szívesen terméiben, akarom mondani szobájában.

Már most ha végig tekintünk a szórakoztató helyiségeken, tapasztaljuk az elsőnél, hogy ott ebéd utáni bántan lehetne még hamis bankót is gyártani, annyira nem lévén ott senki. Ebéd után jönnek a lapra éhes tagok. Ellepik az olvasó termet, átfutják némely lapnak még vezércikkét is, a napi hírekből kiböngészik azt, a miről másnap ebéd utáni még netán említést tenni érdemes, ezután a „szomszéd terembe” a jelszó, a hol az az előnyös állapot, hogy ott nem egy lapot élvez az illető, hanem legalább 32-öt, a milyen játszmatan folyamatban, itt azután figyelemmel végig olvasatnak a lap, illetve a lapok A-tól Z-ig, s a ki a lapokból valami érdekeseget tud felfedezni, annak még jutalom is fizetetik azonnal, csak hogy — szomorú körülmény — nem a szerkesztő, a kártyagyáros fizeti, hanem az a szerencsétlen tag, a ki a lapokból nem tudott hasznos dolgot kibetűzni. Ez eltart délutáni 3—4 óráig, a mikor kiki foglalkozása után rohanván, a kaszinó helyiségek másnap ebéd utáni ismét ürességtől való kongásra kárhoztatvák.

Az a jó e helyiségben, hogy itt a magas politika szóba nem jön és e szerint valóságos kedélyes szórakozásra hivatását méltán betölti.

A polgári olvasókör már egészen más genre. Itt igaz ugyan, hogy napközben vajmi kevés tag fordul meg, de este azután megtörténik az is, hogy egy vagy két tag mutatkozik, azonban átlag véve 6—8 egyént látni naponként terméiben, kik a lapokat hűségesen egyik sarkától az utolsóig, még a szerkesztő és kiadó neveit is naponként elolvassák. Itt azután életbevágó, politikai kérdések is megvitattnak, a mennyiben a napi vendégek majdnem mindig ugyanazok lévén, s ezek a körön kívül és más helyeken többnyire együtt szórakozván, viselt élményeik fölötti

eszmefuttatások képezik társalgásuk themáját. Hogy ez azt az egy-két indifferens tagot, a ki a kezében tartott lapot figyelmesen elolvassa szeretné, mennyiben érdekli, az a dologhoz nem tartozik, annyival inkább, mert itt a fő tónus a kör egyik tekintélyes tisztviselője, a kör vendéglősné is komája és bizalmas embere. Meg kell adni, hogy egyszerű iparos léteére gyakran oly helyes gondolkozást tanusít, oly helyesen ítél és oly élesen vág, hogy bármely patikáriusnak is dicsőségére válnék! mert az régi dolog, hogy a patikárius mind élcés, philosophus!

A köri estezés eltart 7—8 óráig, akkor a gyomor is megkívánva jogos követelményét, „apostolok oszlása” a jelszó, Dévay barátunk bezárja a kör ajtót és fáradt családjával lenyugodván, a csend, a sötétség üti föl sátorát. Ezen mindennapi egyformaságon a szombat este és vasárnap délután: változtatnak, ekkor már tömegesebb levén a jelentkezés és eltartván néha-néha másnap reggelig is. Van itt azután az országos pártok mindegyikéből, még socialista is, ekkor döntetvén a nagy világ sorsa is el, lévén ennek eredménye a fejek és gyomroknak normális állapotból való kivetkőztetése.

A gazdakör, ez már komoly célokra egybe gyűlt tagok szórakozási helye. Itt már vendéglő nincs, itt csupán az eszmecsere, no meg a dohányfüst a szórakoztató elemek. Itt a nappal a rendez találkozási idő, és itt az ökö, ló, birka, trágya, gépek stb. hasontárgyak vitattnak meg, a mint címe a gazdakör is mutatja.

Ilyen az élet provincián. Mit szólna hozzá valami nagyvárosi? Ilyen helyre kellene az angol gazdag embereket kényszeríteni, mely esetben azt hiszem külön lapok teremnének az öngyilkossági tömeges hírek közlése céljából.

Kiváncsi most már a szíves olvasó, hogy hát Ó-Becsé nagy közönsége az esti időt hol és miként tölti el? Erre a felelet egyszerű: egyrésze otthon, egyrésze pedig, mondhatom a tekintélyesebbik, a vendéglőkben, mert községünkben el kell ismerni, hogy vendéglők dolgában jól el van látva. Már csak hétel is 3 van, ezenkívül sok tisztességes és igen sok kevésbé tisztességes kocsma helyiség. Hanem nagy hiányosságnak tartom azt, hogy a község tulajdonát képező, a főterem díszlő nagy vendéglőnek a kávéházon kívül étköz helyisége nincs, ha csak annak nem vették az a karzatszerű kis fészek, mely a kávéház helyiségéből 3 lépcsővel feljebb, úgy látszik valamikor előszobául használt helyiségből, étköz és társalgó helyiséggé lett átvarázsolva. Ebben nagy kényelemmel elfér vagy 15—20 ember, — egy másik — a kávéház végéből nyíló helyiségbe pedig vagy 10 ember. Egyéb semmi. A kávéház szép, nagy tágas helyiség, azonban annyira tömve a vendéglős zsebet egy garassal sem gazdagító s vizet oly mértékben fogyasztó, a kereskedelmi szakmát képviselő egyéniségekkel, hogy fölük nem igen találhatni helyet a helyiségben, és kedvükért amint hallom a vendéglős külön csövet szándékozik a Tiszából a terem közepébe bevezetve, ugró kutat felállítani, mert a szolgáltatást a sok vízfordást már nem győzi. Mennyire elősegítik e vendégek az 1000 frt évi bérösszeg előteremtését, de meg mily szívóan ragaszkodnak másrészt azon jogaikhoz, hogy nyilvános kávéházakban mindenki egyforma ur, s ha ő egyszer oda letelepednek, nincs mód, hogy valaki másnak szíveségből csekély helyet átengednének. Erdemes is talánus vendéglősünknek őszinte mosolygó arcát látni, mikor e kedves törzsvendégein szeméit végig futtatva, önkénytelenül Schillernek a „Glocke”-ról írt egy verse versorait jutnak eszébe: „egy tő sem hiányzik.”

Ezek mondhatom igen kedélyes, őszinte barátságos összejövetelek, legfőbb azáltal megbátorítva, hogy a hány — az előbbi társasághoz tartozó — vizívó egyéniség a kávéházba belép, meg nem állhatja, hogy a pár lépcsőn fel ne botorkáljon és meg ne tekintse, hogy mi és kik által mi történik ott? Lehetséges, hogy minden játékos babonás levén, a bürzének ezen hősei a szomszéd kis helyiségben mulatozó egyének arckifejezése, mozdulata és szavaiból az ár emelkedése vagy csökkenésére nézve fontos jelenségeket tudnak kimagyarázni. De hogy ez nem a legkedvesebb a társaságra nézve, különösen az okból, mert nagyrésze e kíváncsiaknak, hogy kíváncsiaknak ne lássanak, keresztül lépdelve a kis helyiségben, rendszeren a folyosóra lépnek ki, hogy onnan egy másodperc múlva visszatérjenek, s így az ajtót kétszer egymásután nyitván, csukván, és pedig nem a legszöndesebben, a mulatozó társaságot háborgatják mindaddig, míg a cigány esetleg körütra nem indul. Bezzeg kitisztul ilyenkor a kávéházi helyiség. Fut kiki amerre lát, elsőn desül itt minden, csak a felsőbb helyiségből hallatszik ki a mulatozók hangja. Ez azonban nem sokáig tart, mert a kávéház ablak redőnyeiben levő nyílások elárulják a cigánynak azon cselekményét, hogy a tányérral való körutazását befejezte. Tölül be újra a régi közönség, arcával és szavaival azt jelezvén, hogy mily jól esett és mennyire szükséges volt friss levegőt színi, a cigány pedig gúnyos arccal nézván a belépőkön végig, mit tegyen egyebet, mint a mit tesz, t. i. a padlóra egy nagyot kóp! Ezek a községi nagy vendéglőkben gyakran ismétlődő jelenetek. Hogy itt minél gyakrabban adjanak a mulatni szándékozóknak találkat egymásnak, ezt a jó itatok megérdemlik, de közpolgári kötelesség is, mert csak a sürű látogatások képesek a vendéglőt azon helyzetbe juttatni, hogy az évi bérösszeget a község pénztárába befizethesse, és hogy az említett vízvezetékét elkészíthetesse.

Van ezenkívül számos kisebb vendéglő, melyek némelyikében kitűnő, jó magyaros ételek és tiszta jó itatok kaphatók.

Már most kérdés: nincs-e községünk mindazon kellekekkel ellátva, melyek az élet örömeinek kiszakmányolására teremtetve lenni látszanak? Lehet-e itt unatkozni? Lehet-e a pénzt itt el nem költeni?*)

AZ ÉN BOSZUM.

Írta: Xanctus.
(Vége)

Alig haladtak azonban az utca szegletéig, és alig

*) Lehet-e ott annyit szerezni, amennyit el kell költeni?

kezdték a szokásos durrogatások a levegőt hasogatni, már is bírök kocsijában, hol Pista ült, a tüzes paripák ágaskodni kezdtek, s midőn másodsor is eldördültek a pisztolyok, Pista lovai megbokrosodtak, és mint a villám ragadták a könnyű szekeket, patkóikkal tüzet csalva ki a kemény földből Pista, ki hirtelen le akart ugrani a kocsiról, fél fölra akasztott dolmányával függve maradt a kocs oldalán és a sebesen forgó kezek közé kerülve úgy vágódott az ut szélén fekvő kőhalmához, hogy rögtön kettévált fejfel nyaldosta piros vére a porlepte utat.

A násznép sebesen vágatott segélyére, de mire oda értek, már csak mátkája nevét hallották haldokló ajkairól elröppenni.

A násznép, azaz most már gyásznép, felszedte a gyászos enlékü völégény roncsait testét, melyről a leomló vért Erzsike sürű könnyei mosogatták le. Feltekették a kedves halottat Erzsike szekeére és lassu léptekkel indultak vissza a halotti esküvőről az apai házhoz.

Erzsike letépte menyasszonyi koszoruját és kedvese szétzúllott fejére illesztette. A halott kiömlő vére sietett azt pirosra festeni.

Erzsike arca halványabb volt a halálánál, hisz reá a sors nagyobb csapást mért, mint kedves völégényére. Ő elvesztette az elsőt, kit csatában öltek meg, el a második, kit éppen az oltár előtt rabolt el a kéréletlen halál; de elvesztett ő még valamit, a mi szürősb és fájóbb volt mindennél e világon, és ez a fájdalom — összenyomta vasmarkával azt a picit szívet, mely el-bb még oly forróan dobogott s melyről azt szerette volna, ha hirtelen megszűnt volna dobbanása; így legalább ha az életben nem, hát egyik lehetett volna a halálban.

De a sors könyvében másként volt megírva. Midőn a gyászmenet megérkezett az apai házhoz, Erzsike sirt, zokogott, jajgatott. Örületen jelenet folyt le az udvaron. A két öreg ráborult kedves fiára Erzsikével együtt, és szívszakgató jajszéklésekkel akarták egyetlen magzatukat újra az életre hozni. Hiába volt minden.

A násznép velük együtt zokogott és a víg lakodalmat a halottas ház egetrázó siránkozásai váltották fel.

Bevitték a kedves halottat a lakodalmat házba, és a terített asztalok helyét csakhamar a ravatal foglalta el. A násznép a lakodalmi tor helyett halotti tort ünnepelt a megboldogult kedves halott emlékére.

Végre bekövetkezett az éj is és a gyászoló se-reg csendes nyugalmat kívánva, lassacska oszladozni kezdett.

Az égő viaszgyertyák halvány fénye halotti szint köleszűnt az egész szobának, mely népségétől megfosztva, lassankint némább és némább lett. Mindenki eltávozott már, csak egy lélek ült még mozdulatlanul mint a márvány szobor helyén, merev tekintetét kedves völégényére szegezve.

A siri csendet csak az égő gyertyák sárga lángjának időnkénti lobogása zavarta meg nyugalmában.

Erzsike csendes volt, oly csendes mint maga a halott. Csak elméje lehetett élénk, élénkebb mint más- kor, mert összekeverve a jelent, a multat és a jövőt, nem tudott e zürzavarból kibontakozni, és ha néha- néha egy-egy pillanatra elfeledte is a multat és a jelent, nem tudta lázas fejből kiverni a jövőt, mely oly terhes, oly vésses volt reá nézve, mint a háborgó tenger az igénytelen kis sajkára.

Szeretett volna nem élni, szeretett volna kőbálványá változni, vagy elevenen a föld gyomrába temetkezni, mintsem megélni azt, hogy a falu „legszebb lánya” a falu „szegény lánya” legyen!

S míg e kínos gondolatok tépték agyát, arcának merevsége lassankint oszladozni kezdett; ajkaira mosoly ült, és az élet pirja újra kiverte arcának rózsáit a — — fájdalomtól, mely alatt leroskadt a gyenge női kebel. Térdén állva csúszott közelebb szeretett völégényéhez és sebzett arcára borulva oly édesdeden sugdosott feléje, mint a gerle párnának. Majd forró csókjaival árasztotta el a hideg arcot, hivatgatva őt az esküvőre.

Hát nem megyünk? Pistám, szerelmem, gyeriünk hát! Hisz a násznép már türelmetlen is! Nézd csak, amott gyünnék már élénk a cifra szekeérrel; látod, hogy ugrál ott az a fekete csikó! — Ahun a! iteget már édes szülénk is; ejnye de akaratos vagy, pedig a nap is leáldozott már . . . a vékony zsidó meg amott vár bennünket a boltajtóban, hogy láthassa a piros bokrédat, ha ha ha . . . hogy nevet a csúf! Ugy-e elmegyünk galambom? Elmegyünk édes szülénk kertje alján le a fűzbe. Oh, mily szép ott a madarak dala, mily csengő a patak zaja! Ott . . . ott . . . nézd csak azt a szörnyű kigyót, hogy nyújtja ki felém öldöklő fulánkját! Jaj, mindjárt megöl . . . Pistám, galambom, ne hagyj el! — Látod amott mily fekete az ég? A lakodalmat nép kocsija verte fel a port mind az égre, hogy a csillagok meg ne irigyeljenek bennünket, ugy-e lelke? . . . ha ha ha! — És tudod, mit mondott a tisztelendő ur az oltárnál Pistám? . . . Ugy-e szeretsz . . . nagyon . . . ugy hát — és folyton csókolt a márványhideg arcot.

Már a nap újból megmutatta ragyogó korongját a földnek és szegény Erzsike még mindig ott térdelt Pista hült teteme mellett. A halott-nézök egész sora tódult már újból ki-be a házból, de többé már nem a halottat szánta, ki békén aludta örök álmait, hanem a szegény szerencsétlen Erzsikét, ki ott bűnhődött ártatlan hiszékenységeért mint egy élő halott, s ki letépett menyasszonyi koszoruját oda rakta a koporsóba, hogy a sírban is a szerelem enyhe fuvalma övedze körül kedvesét, és örült munkájának mint egy örült! — A nép ajkai önként is azt rebegték: Uram irlalmazz a szerencsétlen szenvedőnek!

Eltemették a kedves halottat; a falu apraja, nagyja kikisérte a temetőbe, és a göröngyös hantok csakhamar elfödtek a fekete koporsót szerettei élől, és midőn a tisztelendő példás becsületét így végezte: „Legyen neki oly könnyű a föld, mint a milyen ne-héz nekünk a szenvedés” — a nép oszladozni kezdett.

Az ősz csipős szele mindenkit eltávolított már a sárguló levelektől puha temetőből, csak Erzsike maradt ott és sirt, zokogott, mert az ki őt szerette, már többé fel nem kelt. Ledült a kedves dombra és forró könyvei

vel áztatta a hideg hantot, még végre is a kimerülés
erőtt vett rajta és a néma dombon mély álomba merült.
Mire felébredt, már otthon puha párnái közt ta-
lálta mosolygó arcát, melyet az őszi napsugár szelid
mosolygása és a mostoha lány simogatásai vigasztal-
tak meg.

Ezentul mindennap ott láttuk Erzsikét a temető
halottai között, hisz legdrágább kincse volt ott el-
rejtve egy szűk gödörbe és azt őrizte ő, nehogy va-
laki elrabolja. A sír egyszerű fejfájára koszorút font
és a sírdombot virágokkal ültette körül, melyeket kö-
nyeivel záporként öntözött.

Ha a virágok beszélni tudtak volna, megtudták
volna mondani azt, hogy mit csevegett Erzsike sokszor
naphosszanta azzal a szomorú fejfával.

Az őszi napsugár naponként rövidebbre vette
utját. Lassacskán beköszöntött a tél, fagyos, zimankós
levegőjével. A jéghegy faágak csörögtek mint a halál
csontjai, és a természet csakhamar fehér lepedővel
borította be az egész földet, melyből a halottak biro-
dalma mint valamely elsüllyedt városka emelkedett ki
dombos sírhalmával és szürke fejfáival. A hollók un-
dok károgása hasította keresztül a szélől hintázó le-
vegőt és az egész természet mintegy kifordulni látszott
rendes kerékágásából.

Erzsikét ez épen nem zavarta napi munkájában,
sőt ennél ridegebb volt az idő, mennél inkább csi-
korgott a hideg, annál jobban szorította keblére a ke-
resztőt, melyet a fagyos szél már százfelé repszett
meg; hisz azt vélte szegény, hogy kedves Pistájának
lángtűz szerelme ömlik ki e réseken a föld alól.

Igy multak el napok napok után és az egykori
nyíló bimbók helyett a szél festette arcára — melyet
egészen összekészált már az idők vaskéje — durva
rózsáit.

Végre megkönnyült nyomorult lelkének a mennyei
atyja!

Egy fagyos téli napon, midőn szokott munkáját
végezte volna, szokatlan fájdalom lepte meg őt fájd-
almi között, és alig érve kedvese sírjára összerogyott
— — — meghalt!

Beföldték őt addig, míg el nem temették, annak
a szomorú fűzfának a kopasz ágai, melyet még kis-
csiny kezeivel szűrt le a sírhalmra, nem gondolva
azt, hogy ez neki is szentfüdele lesz.

Csendesen aludt ott, mint a költő mondja:

„S im az árva boldogul jól érzi most magát,
Csendes nyugodva alszik ott, az álom hív barát.”

Csak hogy örökre elaludt!

Eltemették egymás mellé őket, és a kik e földön
nem lehetnek boldogok, — ott élvezik most egymás
mellét az örök boldogság édes álmait, várva a sza-
badítás nagy napját.

Ezentul már két fejfa mutatta helyét a boldog-
talan szerelmeseknek a néma domb alatt.

A zivataros felhők is elvonultak hazánk hatá-
ról, a derült kék égen újra feltűntek a békés csilla-
gok és a véres kardokat a munkás nép csengő fey-
verei — a kaszák váltották fel. A küzdő harciák is
haza érkeztek, ki bénán, ki csonkán, ki hogyan tudott
és mindenki sietett keblére ölelni rég nem látott szer-
etteit: szülőit, testvéreit, barátait és a kinek mátkája
volt — szeretett mátkáját.

Andris is megérkezett épen, egészségesen és for-
róbban szerető szívével mint valaha; hisz ő érette küz-
dött, ő érette vértett, ő volt reményének tündöklő csil-
laga, mely a halál suhogó kaszája elől megmentette őt.

Alig tudta bevárni, míg a rokozó vonat meg-
állott; szeretett volna madár lenni, hogy gyors szár-
nyain egyszerre odarepülhessen mátkája keblére és
elcsevege a multak kinos szenvedéseit. Alig állott
meg a „vaskösi,” már is futott, rohant s egyenesen
Erzsikéjék házának tartott; de mily nagy volt me-
glepetése, midőn benyitott az ajtón, és a halvány mécs
pislogó fénye mellett egyedül találta az öreg mosto-
hát. Üres volt a pata, nem ült rokkája mellett gaz-
dája és nem eregette puha ujjain a durva fonál szá-
lakat. Az egész ház üres és néma volt; csalogánya
nem hajtotta már a régi dalokat többé; elköltözött
egy jobb hazába, a hol tisztább a patak és csengő-
bek a dalok.

Hol van Erzsike, kérde Andris, meglepetve a ku-
tyabőrös nagy könyv mellett szundikáló vén mostohát,
ki a belépőt nem vette mindjárt észre.

Hol van imádott galambom — Erzsike — ismétlé
erőteltjes s kissé haragos hangon Andris.

A vén mostoha csak most rezzent föl szendereg-
séből és midőn maga előtt látta a természetes ifjút, nem
tudta, hogy álom-e vagy való a mit lát, nem tudta
káprázni-e szemei az imádságos könyv óriási betűitől,
vagy pedig Andris villámlo szemei hányják valóban
a tüzes karikákat.

Hová tettétek őt, — adjátok ide, mert — — —
az Isten lesz néktek irgalmas! És az anyóka felelet
helyett patakzó könyvekkel válaszolt.

Hol van ő, hol van, mondjátok meg?...
Nincs... nincs többé... meghalt!

Mint az égnek sujtó menyköve, mely a legerő-
sebb fát is leteríti, — terítették le e szavak az erőt-
teljes ifjút egy pár pillanatra, s midőn felocsúdott
fájdalmaiból, már maga körül látta szerető édes any-
ját, ki forró csókjaival mosta le a fájdalom hideg ve-
rejtékét kimerült arcáról.

Andris mint a sebzett oroszán merően nézett
anyjának örömtől csillogó szemeibe, mintegy azt kér-
dezve tőle: „édes szülém mond meg te igazán, hol
van a mindennél kedvesebb mátkám?” — És az anya
elbeszélte a történeteket oly hiven, oly élénken, hogy
Andrisnak bámulatában még ideje sem maradt keblé-
nek dühtől dagadó hullámaival szétszórni, s csak
midőn oda ért az édes szülő, hogy Pista szerencsétle-
nül mult ki, — kiáltott fel Andris: „Ez a sors bo-
szuja volt!”

És az anya folytatta: Erzsike pedig sokat, na-
gyon sokat szenvedett, a legborzasztóbb sors sujtotta
őt; élő halott volt, — megőrült, míg nem végre az ég
megkönnyült nyomorult életének és magához szöli-
totta a szerencsétlen szenvedőt.

Vad haraggal hallgatta végig anyjának szavait
Andris, és feldúlt keblében mint a kitörő vihar vész
madarai száguldtak a boszúállás lángoló szikrái.

Még mielőtt dühösen felkiáltott volna: „Ez is a

sors boszuja,” — becsapta maga után az ajtót és az
ég sötétjében eltűnt, a két öreg bámuló szemei elől.

Mint az örült, ki letépte láncát, vágatott Andris
tővis, bokron át s egyenesen bírőék házának tartott.
Az alkalom kedvező volt, hogy vérengző boszuját ki-
elégítse. Bíróné asszonyom egyedül volt otthon, mert
a ház cselédei a tanján foglalatoskodtak. Beállított
rémületes alakjával Andris a szobába, hol bíróné asz-
zonyom — minthogy az idő későre járt — éjszakai
nyugalomának egy részét lemorzsolta már.

A mint a pislogó mécs halvány fénye mellett
észrevette a besurranó alakot, rögtön fölismerete benne
Andrist, de szíve annyira elszorult, hogy nem volt
ereje fölkiáltani. A másik pillanatban pedig már mint
a kiéhezett oroszán úgy rontott a rémületes ellenség
szákmányára, és szívébe döfte kétét egész a markolatig.

A kiszökkenő vérsugár csakhamar pirosra fes-
tette a fehér puha ágynak hullámos redőit és Andris
gyönyörködve munkájában, átkokat szórt a csábító
asszony halál-hörgéseire, és mint egy fenevad fel-
kaecaga ordította rá e szavakat: „Ez meg az én bo-
szúm volt.”

Hajnaltól, midőn a ház népe hazakerült, ott ta-
lálták bíróné asszonyomat véreben fetrenge a tiszta
szoba ágyán. Utolsó szavai Andrist hangzották.

Láncos András ezalatt a nagykorosmában mu-
latta ki bújást, gondját, s a vén cimbalmos repedt
cimbalma mellett egyre ezt a nótát fújta:

„Soh' sem tudom a fejből kivetni,
Hogy is tudtam egy csalfát úgy szeretni?
Azt szerettem, a ki megcsalt s kijátszott,
Az igaz szív is csak egyszer virágzott.”

Java mulatás közben fogták őt el a zsendarok
és elcipelték magukkal — még mielőtt hire futott volna
hazaérkezésének — a fekete túmlőbe.

A szerelem sötét verméből a börtön vas bilin-
csei közé esett!

Oh ég, légy iránta irgalmas!!

Pattantyúk az asszonyokról.

Az öreg asszony semmi más, mint egy kialudt
vulkán.

Az asszony, ki egyszer megfélekedett magáról,
hasonlít az olyan harisnyához, melynek az orra fel-
bomlott; annak egyetlen szeme sem tart többet.

Nincs szórakozott asszony, mert az mindent lát,
még ha nem néz is oda.

Az asszonyok ki nem állhatják azokat a férfiak-
kat, a kik gondolkoznak szoktak.

A nők igen gyakran a szemtelenséget a merész-
séggel, a merészséggel pedig a jellemziládsággal té-
vesztik össze.

A lányknál ott kezdődik a szemérmesség, a
hol az ártatlanság megszűnik.

A rút asszony hasonlít egy tüskés kerítéshez.
Köt nőnek barátsága: összeesküvés egy harma-
dik nő ellen.

A legnagyobb boldogság a mit egy férfi elkö-
vethet az, ha szerelemből öngyilkos lesz.

A nőnek mindig támasza van szüke, és mégis
mihelyt két támasza van, tüstént ingadozó.

A toillette az asszonyhoz irt előszó, néha azonban
maga az egész mű.

Az asszonyok azt tudják legjobban, amire soha-
sem tanították őket.

Tud meg az asszonyoktól, hogy kit neveznek ők
boldognak, akkor aztán azt is megtudod, hogy hol
keresik a szellemet.

Dr. Horpász, m. p.

NYILTTÉR.)

Bács-Almás, 1884. jan. 11.

Becses lapjának e hó 4 én megjelent 2 dik szá-
mában foglalt téves tudósítás ellenében, kérem a leg-
közelebbi számban a következő kiigazítást nyilvános-
ságra hozni: Az ellenem, rossz akaratú elleneim által
alaptalanul indított bűnperben a kir. tábla az 1883.
év november hó 24 én 42859. szám alatt hozott ítéle-
tével az első bíróság vádhatározatát nemcsak hogy
meg nem erősítette, hanem ellenkezőleg az a felmentő
bizonyítékok alapján feloldotta és pótvizsgálatot ren-
delt el, mely remélhetőleg nem engem, hanem igenis
hamis vádolóimat vezetendő a végtárgyalásra.

Bosenberg Adolf,
takarekpénztári igazgató.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

24. szám.

1884.

Hirdetés.

Szenttamás mezőváros helyhatóságáról, ezen-
nel közhírré tétetik, hogy az üresedésbe jött községi
kertészeti állomás, f. é. április 1-én betöltetni fog, —
a mikorra a pályázók törvényszabta felszerelt folya-
modványait alólirt kezeihezjuttatni sziveskedjenek,
— ezen állomáshoz van kötve 300 frt évi fizetés, 100
frt napszámokos illetménye és szabad lakás.

Szenttamás, 1884. évi január hó 1-én.

Nikolits János,
jegyző.

Manojlovits Lázár,
bíró.

Zombor 1883. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye felső II. szolgabírói já-
ráshoz tartozó B.-Madaras községében leköszönés foly-
tán megüresedett község-orvosi állomásra ezennel pá-
lyázat hirdettetik. — Ezen állomás f. 1884. évi feb-
ruár hó 11-én d. e. 10 órakor a község-házánál meg-
tartandó választás útján fog betöltetni.

Az állomással egybekötött javadalmazás:

1. Évi készpénz fizetés 400 frt.
2. Látogatási díj (husz krajcár) 20 kr.

A pályázók felhivatnak, hogy az 1876. évi XIV.
t. c. 143. §-sa értelmében felszerelt folyamodványai-
kat 1884. évi február hó 9-ik napjáig bezárólag alól-
írotthoz beküldjék.

Almás, 1883. december hó 31-én.

3-1

Deák Zsigmond,
szolgabíró.

Reile János Lipót

közfős-kereskedése Apatinban,
a legnagyobb és legélénkebb forgalmi helyen
(a központban a templom áttellenében), előnyös
feltételek mellett eladó. — Bővebb felvilágosi-
tással szolgál a tulajdonos.

Eladási hirdetmény.

Alólírott mint néhai Joanovits Katalin volt eszéki
lakósnő és örökösök örökesei meghatalmazottja, ezen-
nel közhírré teszi, miszerint a szt.-tamási 926. számú
tjkvben A. 1. sor 6596. hr. sz. alatt felvett (kipovo)
120 kat hold 500 □ öl és 2. sor 7028. hr. sz. alatt
felvett (kuttas) 68 kat. hold 1200 □ ölnyi fenti örök-
hagyó nevére telekkönyvezett tehermentes birtok, egy
a mult évben fogantatosított legelő felosztása alkalmá-
val eme ingatlanságra tényleg jutott 43 hold 560
□ ölnyi (a 2200 □ öl) legelő illetmény is szabad
kézből eladó.

Ezen ingatlanság eladatásával alant irt ügyvéd
megbízatván, a venni szándékozók oda fordulni szives-
kedjenek.

Kelt Zomborban, 1884. évi január hó 14-én.

Dr. Kronits István,

köz- és váltó-ügyvéd.

3-1

Ad 2107.

Nemes-Militics községétől.

1883.

Hirdetmény.

Nemes-Militics község előljárásága részéről ezen-
nel közhírré tétetik, hogy az 1883. évi XX. t. c. 3.
§-a értelmében az említett törvény 2. §-a alá nem
tartozó földbirtokosok, és a község tulajdonát képező
határ területében gyakorolható vadászati-jog, hat egy-
másután következő évekre, u. m.: 1884. évi január
hó 24-ik napjától 1889. évi december hó 31-ig terjedő
időtartamra, a közbejött akadályok miatt újból f. évi
január hó 24-én délelőtt 9 órakor Nemes-Militics köz-
ség-házánál nyilvános árverés útján, a legtöbbet igé-
rőnek haszonbérbe fog adatni.

Árverési feltételek az alulirt község előljárásá-
gánál, illetve a jegyzői hivatalnál mindenkor megte-
kinthetők.

Kelt Nemes-Militicsen, 1884. évi január hó 10.

Kaich József,

Ivánkovits Fülöp,

jegyző.

3-1 kapitány.

51. szám.

Uj-Verbász községe.

kig.

Pályázati hirdetmény.

Uj-Verbász községénél t. Bács-Bodrogh megye
közönségének 1878. évi december 17-én 755/biz. 1878.
sz. a hozott határozatának i) pontja értelmében be-
töltendő községi irtóki állomásra ezennel pályázat
hirdettetik, a következő feltételek alatt:

1) Évi fizetés 300 frt mely a községi pénztár-
ból fizetettik.

2) Az állomás f. é. február 1-én elfoglalandó.

3) A kérdéses állomás egyelőre ideiglenesen, s
bebizonyított használhatóság esetén három havi alkalmat-
tatás után véglegesen fog betöltetni.

4) Köteles a felfogadandó irtók a községi fő-
s aljegyző utasítása szerint s felügyelete alatt az irtóki
teendőket pontosan végezni s az adó s községi pótlék
bebajtást teljesíteni.

5) Felszerelt pályázati kérvények alólirt községi
előljárásághoz f. hó 25-ig benyújtandók.
Uj-Verbász, 1884. január hó 10-én.

Tessényi András, 3-1

Beyer Frigyes,

jegyző.

biró.